

Jak to kiedyś bywało – tradycje i potrawy bożonarodzeniowe

Dawne tradycje i zwyczaje tworzą szczególną atmosferę Świąt Bożego Narodzenia. Uroczysty charakter świąt podkreślają również potrawy, które najczęściej przygotowywane są jeden raz w roku, na wieczerę wigilijną. Świąteczna obrzędowość jest w polskiej tradycji bardzo bogata, jednakże współcześnie znane są tylko niektóre dawne zwyczaje. Oprócz zwyczajów wspólnych dla całego kraju istnieją także te regionalne, kultywowane w poszczególnych województwach.

Jak dziś wyglądają Święta Bożego Narodzenia doskonale wiemy. Może warto zatem dowiedzieć się czym były dla naszych przodków, jakie były tradycje. Jak dekorowano domy, co stawiano na stole, jak wyglądała wigilia.

Aura Świąt Bożego Narodzenia jest tak magiczna, ponieważ towarzyszy jej ponad tysiącletnia tradycja.

Zanim do Polski dotarły choinki w kątach izb umieszczano snopy niewymłóconego zboża udekorowane światłami – ozdobą z opłatka o różnorodnych kształtach. W XIX wieku w dworach pojawiły się drzewka choinkowe udekorowane ozdobami ze słomy i bibuły, orzechami, jabłkami, czy też wypiekanymi własnoręcznie piernikami. W domach o niewielkich rozmiarach ze względu na oszczędność miejsca drzewka choinkowe podwieszano pod sufitem.

Wigilijny stół nakrywano białym obrusem, pod który wkładano trochę siana. Zachowała się tradycja zostawiania dodatkowego nakrycia. I chociaż powszechne jest przekonanie, że przeznaczone jest ono dla zbłąkanego wędrowca, to na północnym Mazowszu pusty talerz wciąż symbolizuje pamięć o zmarłych członkach rodziny, których dusze mogą w tym dniu odwiedzić najbliższych. W Wigilię na stole królowały śledzie – w oleju lub zupa śledziowa, a także pierogi z grzybami. Podawano również zupę grzybową na kwasie z kapusty oraz grzyby suszone,

smażone na oleju i zaprawiane mąką. Dzień wigilijny upływał pod znakiem postu, aż do uroczystej kolacji na której podawano: kapustę z grochem, kluski z makiem, kapustę z grzybami, barszcz grzybowy, zupę z suszonych owoców, ziemniaki z wody, racuchy zwane słodziakami, ryby, pierogi z kapustą i grzybami, czy rwaki – ręcznie wyrabiane kluski. Obecnie wiele z nich zajmuje miejsce również na naszych stołach, ale część odeszła w zapomnienie. Często też „suszą”, czyli powstrzymywa-

które według tradycji odwiedzały gospodarki sąsiednich domostw. Grupa z gwiazdą, z szopką, Trzech Króli oraz Herodów. Grupy przyjmowano chętnie wierząc, że ich życzenia mają magiczną moc sprawczą. Za śpiewanie kolęd nagradzano członków grup łakociami, potrawami z wigilijnego stołu, a nawet drobnymi pieniędzmi. Nasi przodkowie głęboko wierzyli, że dusze ich bliskich przybywają podczas wieczerzy wigilijnej. Nie wolno było zachowywać się głośno i nieostrożnie. Zakazane było

nia się owsem. Stanowiło to namiastkę kamieniowania. Największe „baty” owsem dostawali księża, ci najbardziej srodzy lub tacy, którzy „nękali” parafian różnymi upomnieniami. Kiedy więc na przykład duchowni ci szli przez kościół z tacą, sypały się na nich całe wiadra owsa. Na naszym terenie również kultywuje się tradycje, zwyczaje związane ze świętami Bożego Narodzenia: łamanie się opłatkiem, puste miejsce dla niespodziewanego gościa przy wigilijnym stole czy szopki ze zwierzętami. Do dziś przetrwał zwyczaj wypatrywania pierwszej gwiazdki przed rozpoczęciem wieczerzy wigilijnej przez domowników. Na stole królują potrawy takie, jak: czerwony barszcz z uszkami, karp, grzyby oraz postny bigos. Po kolacji rozpoczyna się wspólne kolędowanie. Resztki z kolacji zanoszone są zwierzętom. Wierzy się bowiem, że dzięki temu przemówią one ludzkim głosem. Piełęgnuje się również zwyczaj udziału o północy w pasterce.

W tym roku szczególnie zadbajmy o to by zachować tradycje i zwyczaje naszych przodków. Starajmy się je nadal kultywować, podtrzymywać, aby święta nie zatraciły swojego ducha i były wciąż symbolem braterstwa i miłości między ludźmi.

Edyta Olszewska

no się od spożywania napojów. Ciekawym, ale zapomnianym już zwyczajem jest mycie przez domowników twarzy i rąk w wodzie z monetami „na bogactwo i urodę”. Kolejnym z bożonarodzeniowych rytuałów był zwyczaj polegający na kruszeniu kolorowego opłatka do koszyka z sianem i obdziałanie nim zwierząt w stajni czy stodole na znak pojednania. Fragment opłatka ładował też w studni, gdyż zabieg ten zapewnić miał zdrową wodę.

Innym zwyczajem były grupy kolędnicze,

też szycie i przedzenie, ponieważ groziło to zranieniem przebywającej w domu duszy. Przed zajęciem miejsca przy stole, domownicy strzepywali ręką niewidzialnego ducha z krzesła.

W drugi dzień świąt, czyli dzień św. Szczepana, była tradycja obsypywa-

*Spokojnych Świąt Bożego Narodzenia
Rodzinnego ciepła i wszelkiej radości,
odpoczynku od codziennych trosk
oraz Szczęśliwego Nowego Roku*

życzą

Zarząd i pracownicy

biura Lokalnej Grupy Działania - Przyjazne Mazowsze

LGD-PM przeprowadziła pierwsze nabory wniosków o przyznanie pomocy

Pierwsze nabory wniosków w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, LGD przeprowadziła w dniach 4-17 października 2016 r.

Aplikować można było w zakresach:

1. Rozwój przedsiębiorczości i podejmowanie działalności gospodarczej – przedsięwzięcie Firma z pomysłem – alokacja środków 1.076.500 zł
2. Wspieranie współpracy gospodarczej – przedsięwzięcie Od producenta do konsumenta – alokacja środków 250.000 zł
3. Inkubator przetwórstwa – przedsięwzięcie Przetwarzaj lokalnie – alokacja środków

500 000 zł

4. Zachowanie dziedzictwa lokalnego – przedsięwzięcie Skarby Przyjaznego Mazowsza – alokacja środków 980 000 zł.

Zainteresowanie naborem było bardzo duże. Do biura LGD zgłaszały się osoby zainteresowane zarówno podejmowaniem jak i rozwijaniem działalności gospodarczej. Aby wniosek znalazł się na liście wniosków wybranych do dofinansowania i mieszczących się w limicie środków uruchomionych w danym naborze, musiał zdobyć jak największą liczbę punktów. Punkty Rada Stowarzyszenia przyznawała na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji. W pierwszych dniach naboru, gdy beneficjent przyniósł swój wniosek do sprawdzenia, mógł uzyskać 5 pkt. w ramach tzw. szybkiej ścieżki.

Do biura LGD wpłynęło 29 wniosków z przedsięwzięcia Firma z Mazowszem, 26 projektów Rada wybrała do dofinansowania, lecz tylko 8 zmieściło się w limicie środków. Z przedsięwzięcia Skarby Przyjaznego Mazowsza wpłynęło 6 wniosków, 5 z nich Rada wybrała do dofinansowania i zmieściły się one w limicie środków. Wszystkie wnioski wpłynęły w terminie. Pomysły na rodzaj działalności były różne, np. budowa automatycznej myjni samochodowej, profesjonalne studio nagrań, zakup sprzętu rehabilitacyjnego, objazdowy warsztat kreatywny.

Wszystkim wnioskodawcom gratulujemy pomysłów i dziękujemy za złożenie wniosków. Nie dla wszystkich wystarczyło środków, ale dostępnych jest tylko tyle środków i dlatego nabory mają charakter konkursowy. Mamy

jeszcze zaplanowane w budżecie środki na rozwój przedsiębiorczości oraz inne działania więc są szanse na pozytywne wyniki w kolejnych naborach.

Następne nabory z zakresu podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej LGD-Przyjazne Mazowsze ogłosi w I kwartale 2017 r. W tym samym terminie planowany jest również nabór wniosków adresowany do samorządów lokalnych w zakresie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej - Przedsięwzięcie: Atrakcje Przyjaznego Mazowsza. Szczegółowe informacje można uzyskać w biurze LGD-PM. Ogłoszenia o naborach oraz dokumentacja konkursowa są zamieszczane w zakładce Nabory od 2016 r.

Agnieszka Matoblewska

Jak przygotować wniosek o przyznanie pomocy z Lidera, aby zyskał dobrą ocenę Rady?

Lokalna Grupa Działania-Przyjazne Mazowsze w listopadzie br. zakończyła procedurę wyboru wniosków i dokumentację przekazała do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego.

W I kwartale 2017 r. odbędą się kolejne nabory wniosków z następujących zakresów:

- Rozwój przedsiębiorczości i podejmowanie działalności gospodarczej - Firma z pomysłem
- Ogólnodostępna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna lub kulturalna - Atrakcje Przyjaznego Mazowsza
- Wspieranie współpracy gospodarczej - Od producenta do konsumenta
- Inkubator przetwórstwa - Przetwarzaj lokalnie.

Jak napisać dobry wniosek?

W związku z zakończeniem naborów wniosków trwających w dniach od 4 do 17 października 2016 r. przekazujemy Państwu spostrzeżenia na temat wypełniania wniosków. Gratulujemy dobrych pomysłów na biznes oraz informujemy, że poza nielicznymi przypadkami, do Lokalnej Grupy Działania-Przyjazne Mazowsze wpłynęły bardzo dobre, przemyślane wnioski. O ile „dojrzałość” projektów raczej nie powinna dziwić w przypadku przedsiębiorców rozwijających działalność, bo składają je osoby mające doświadczenie w biznesie, znają rynek oraz potrzeby nie tylko swoje ale również potencjalnych klientów, o tyle na uznanie zasługują projekty osób zamierzających założyć własną firmę. Wnioskodawcy ubiegający się o wsparcie finansowe na podjęcie działalności dokładnie przemyśleli swoje pomysły, wykazali się znajomością rynku w swojej branży oraz rzetelnie podeszli do napisania biznesplanu.

Napisanie dobrego projektu nie jest łatwe, dlatego też w miarę możliwości LGD starało się pomóc wnioskodawcom przy pisaniu projektów. Po licznych konsultacjach prowadzonych w biurze zarówno telefonicznych, mailowych jak i tych osobistych można zdecydowanie stwierdzić, że największym problemem dla wnioskodawców jest opisanie i uzasadnienie zgodności projektów z celami LSR oraz kryteriami wyboru operacji. Jest to szczególnie ważne, ponieważ na podstawie opisu w tej części wniosku Radni Stowarzyszenia przyznają punkty. Wnioskodawcy powinni jasno i przejrzysto wykazać spełnienie danego kryterium tak, żeby Radni bez problemu poznali uzasadnienie wnioskodawcy. I nie chodzi tu tylko o wykazanie czy dane kryterium dotyczy czy nie, ale przede wszystkim o rzetelne uzasadnienie, poparcie konkretnymi argumentami oraz dowodami, ekspertyzami. To ułatwi ocenę wniosku, a wnioskodawcy będą mieli

większą szansę na uzyskanie takiej liczby punktów jaką założyli. Jeśli nawet Radni nie zgodzą się z uzasadnieniem oferentów to będą mieli do czego się odnieść i przedstawić kontrargumenty, które mogą być również cennymi informacjami dla wnioskodawcy.

Przykładowe uzasadnienie zgodności projektu pt. Zakup urządzeń i maszyn kowalskich z celami i kryteriami wyboru operacji:

Operacja Zakup urządzeń i maszyn kowalskich jest zgodna z celem LSR: Rozwój gospodarczy obszaru LGD-PM w oparciu o przedsiębiorstwo i zwiększeniu zatrudnienia.

Uzasadnienie zgodności z kryteriami wyboru projektu:

1. Utworzenie nowych miejsc pracy. W ramach operacji planuję utworzyć jedno miejsce pracy. Osoba zatrudniona na tym stanowisku będzie przygotowywała, czyściła oraz malowała elementy metalowe balustrad, ogrodzeń.

2. Efektywność projektu. Wnoszę dodatkowy wkład własny w wysokości 3%, kwota podana w planie finansowym.

3. Innowacyjność w sferze gospodarczej. Innowacyjność będzie polegała na wprowadzeniu nowej usługi: wykonywanie balustrad, bram, ogrodzeń i innych elementów w zależności od potrzeb klientów. Będzie to rozszerzona usługa budowlana, nieograniczająca się tylko do budowy domu.

4. Nowość rezultatu. Produkt jaki powstanie w wyniku operacji, czyli kompleksowe świadczenie usług budowlanych łącznie z wykonaniem na specjalne zamówienie ogrodzenia terenu jest nowym w skali przedsiębiorstwa.

5. Rozwój Inteligentnych Specjalizacji. Operacja nie wpisuje się w rozwój inteligentnych specjalizacji

6. Komplementarność projektu. Poszerzony zakres usług budowlanych obejmujących ogrodzenia wzmocni rozwój firmy wykonującej aranżacje ogrodowe. W gminie Naruszewo ze środków współfinansowanych z PROW 2007-2013, działanie Leader powstała firma świadcząca usługi projektowania ogrodów. Budowa domu połączona z wykonaniem ogrodzenia umożliwi natychmiastowe zagospodarowanie terenu wokół budynku.

7. Uzasadnienie kosztów. Rozkuwarka przeznaczona jest do rozkuwania i formowania prętów stalowych na gorąco. Za pomocą wymiennych walców formujących możliwe jest do uzyskania wiele różnych wzorów i kształtów. Konstrukcja maszyny, pozwala na formowanie prętów także w ich środkowej części. Piec indukcyjny służy głównie do nagrzewania metali i hartowania stali (powierzchniowo

- jest to bardzo korzystne ponieważ rdzeń np. wałka pozostaje plastyczny - ma to pozytywny wpływ na własności mechaniczne materiału, a poza tym proces jest bardzo szybki).

Zakup powyższych urządzeń jest niezbędny do rozszerzenia działalności firmy o nowy zakres usług. Rozwinięcie firmy i zakup nowych urządzeń wymaga zatrudnienia pracownika, który będzie zajmował się przygotowaniem materiałów do obróbki, czyszczeniem i malowaniem elementów. Maszyny i urządzenia kowalskie wymienione w zestawieniu rzeczowo-finansowym są niezbędne do wykonywania takich usług. Wartość planowanych do zakupu środków trwałych ustaliłem w oparciu o aktualne ceny rynkowe i stosuję zasadę racjonalnego gospodarowania. W załączeniu kryteria wyboru sprzętu oraz oferty cenowe.

8. Długość życia firmy. Zakład funkcjonuje na rynku od 1 marca 2002 roku.

9. Korzystanie z pomocy LGD. W drugim dniu naboru udostępniłem kompletny wniosek w celu stwierdzenia poprawności jego przygotowania.

10. Logotypy LGD. Zobowiązuje się do zamieszczenia stosownych logotypów na tablicy informacyjnej, która będzie znajdowała się przed warształem kowalskim.

11. Grupy defaworyzowane. Na utworzone miejsce pracy zamierzam zatrudnić osobę z grupy defaworyzowanej.

12. Uwzględnienie innych celów LSR. Projekt nie wpisuje się w dodatkowe cele LSR.

Kolejnym zagadnieniem, które sprawiało trudności było kwalifikowalność kosztów. Należy tu podkreślić, że w tej kwestii do każdego projektu należy podchodzić indywidualnie. Zgodnie z rozporządzeniem¹ koszty muszą być uzasadnione zakresem operacji, niezbędne do osiągnięcia jej celu oraz racjonalne. I tu również istotne jest uzasadnienie wnioskodawcy. Do kosztów należy się odnieść zarówno we wniosku jak i w biznesplanie. Aby poprawnie napisać uzasadnienie kosztów należy najpierw zadać sobie pytanie czy dany koszt rzeczywiście jest niezbędny, np. czy jeśli go poniesiemy to uzyskamy bądź zwiększymy dochód? Należy dokładnie opisać w jaki sposób poniesienie danego kosztu spowoduje realizację naszego celu.

Z kolei racjonalne oznacza dokonanie zakupu po najniższej cenie ale przy danych parametrach - optymalnie. Przed określeniem wysokości kosztów powinniśmy zastanowić się jakie parametry, specyfikacja czy inne kryteria danej maszyny, usługi czy sprzętu są niezbędne do prowadzenia, bądź rozwinięcia działalności. Jeśli potrzebujemy sprzętu, maszyn bądź usługi o podwyższonym standardzie należy uzasadnić dlaczego specyfika naszej działalności wymaga takiego sprzętu/usługi a nie innej. Do kosztów kwalifikowalnych nie zaliczamy kosztów bieżących np. towarów przeznaczonych do dalszej sprzedaży oraz zakupu maszyn i urządzeń używanych. Wniosek oraz biznesplan powinny być ze sobą spójne. Dlatego też należy sprawdzić czy wszystkie informacje zapisane w części wniosku dot. uzasadnienia zgodności z celami i kryteriami wyboru operacji są zgodne z pozostałymi danymi zawartymi we wniosku np. liczba utworzonych miejsc pracy, data rozpoczęcia działalności, wnioskowana kwota pomocy czy uzasadnienie kosztów. Wszystkie te informacje są weryfikowane przez Urząd Marszałkowski, w przypadku rozbieżności wnioskodawca może zostać poproszony o złożenie wyjaśnień.

Posiedzenie Rady Stowarzyszenia

Powyżej opisano najważniejsze aspekty, które należy uwzględnić aby wniosek został rzetelnie oceniony przez Radę Stowarzyszenia. Jednak z doświadczenia wiemy, że najlepsze projekty powstają z pasji i pewności, że osiągniemy sukces. Jeśli sami jesteśmy przekonani, że nasz pomysł na biznes ma rację bytu wtedy łatwiej przekonać do tego innych.

Ewelina Gościcka

1. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania. Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, z późn. zm.

Dobre praktyki z Francji

Lokalna Grupa Działania-Przyjazne Mazowsze w październiku tego roku zorganizowała w ramach projektu Innowacyjna Szampania wizytę studyjną dla przedstawicieli lokalnych grup działania z Mazowsza. Wizyta miała na celu poznanie dobrych praktyk - przykładów projektów realizowanych we Francji oraz nawiązanie kontaktów.

Uczestnicy odwiedzili 2 Lokalne Grupy Działania (GAL) w Szampanii i nawiązali kontakty z 4 grupami - we wschodniej Francji. Projekty zrealizowane w minionej perspektywie pokazali nam GAL Pays de Langres licząca 47 tys. mieszkańców oraz GAL Pays Othe-Armance - 30 tys. mieszkańców.

Dobre praktyki GAL Pays de Langres

Francuzi zaprezentowali najbardziej innowacyjne projekty zrealizowane ze środków Leadera. Do najciekawszych projektów pan Yves Doucey - prezes Rady Regionu ds. Rozwoju Terytorialnego zaliczył badanie słabych ogniw w funkcjonowaniu ponad 70 firm na obszarze GAL oraz podjęcie działań podnoszących kompetencje menadżerów/kierowników w badanych firmach. W efekcie przeszkolono kierowników o niewystarczających umiejętnościach. Skorzystano z doświadczenia i wiedzy tych menadżerów, którzy byli najbardziej kompetentni i osiągnęli najlepsze wyniki w pracy. W ten sposób Francuzi ułatwili rozwój małym przedsiębiorstwom na swoim obszarze.

Z dużym uznaniem przedstawiciele mazowieckich LGD spotkał się projekt „Przystanek na żądanie i kiosk mobilności”. Firmy taksówkowe wożą mieszkańców do miasteczka Langres. Ułatwiają dotarcie do różnych instytucji w miasteczku. Do realizacji tej usługi firmy wybierane są w drodze przetargu. Mieszkańcy korzystają z ok. 20 samochodów osobowych. Rocznie przewożą 8 tys. ludzi. Innowacyjność projektu polega na stworzeniu transportu publicznego, ogólnie dostępnego, nie w formie regularnych przejazdów, ale na żądanie klienta. Kursy są dostosowywane do potrzeb

podróżujących. Koszt przejazdu 1 odcinka trasy niezależnie od jego długości wynosi 3 euro za osobę. Zainteresowani transportem korzystają ze specjalnej aplikacji internetowej lub dzwonią do osoby zajmującej się logistyką (do kiosku mobilności) i zamawiają usługę. Taksówki zabierają klientów spod domu i przywożą z powrotem na miejsce o umówionych godzinach. Kursują w dni powszednie. Koszty są równoważone przez przychody. Inicjatywa sprawdza się od 5 lat, dzięki partnerstwu departamentu, gmin i użytkowników. W projekcie „Przystanek na żądanie i kiosk mobilności” uczestniczy 149 gmin (wsi).

Miasteczko Langres stawia na rozwój turystyki, dlatego punkt informacji turystycznej - dzięki środkom z GAL przeprowadził badania obszaru i stworzył dokument pt. Strategia Turystyczna Langres. Strategia wykorzystuje takie atuty obszaru jak: bardzo dobrze funkcjonujące biuro informacji turystycznej, 8 km fortyfikacji obronnych, Park Naturalny, muzeum Denisa Diderota - ojca encyklopedii, coroczne spotkania filozoficzne, festiwal kostiumowy pn. „Pies w piórach”, produkty lokalne: ser Langres i wina. Największy atut obszaru to dobra lokalizacja miasteczka Langres, które leży u zbiegu szlaków komunikacyjnych. Strategia zakłada rozwój zróżnicowanej bazy turystycznej etapami. Jej realizację zaplanowano na 10 lat.

W minionej perspektywie ze środków Leadera na potrzeby turystyki Francuzi: rozbudowali stronę internetową, stworzyli markę produktu lokalnego w Langres i wprowadzili w miasteczku targi produktów lokalnych (zawsze w czwartki wieczorem), opracowali zasady udostępniania i sprzedaży turystom dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, zorganizowali zwiedzanie Wieży de Navarre z użyciem audiobooków i iluminacji świetlnych, podnieśli atrakcyjność zwiedzania Langres poprzez projekt „Wizyta w mieście na hulajnodze” oraz utworzenie wioski fortyfikacji - działania

skierowane do rodziców z dziećmi.

Wybrane dobre praktyki GAL Pays Othe-Armance

GAL Pays Othe-Armance przedstawiła projekty dofinansowane z Leadera:

- Zagospodarowanie zbiornika retencyjnego (jeziora) w Paisy-Cosdon. Wspólnota wykorzystwała zbiornik wodny do stworzenia strefy wypoczynku, w tym również dla osób niepełnosprawnych. Jest to doskonały teren na rodzinną przejażdżkę wokół jeziora, można pływać (w sezonie), urządzić piknik, pograć w minigolfa, pospacerować po długim molo. Do dyspozycji wypoczywających jest plac zabaw dla dzieci, parkingi, toalety, restauracja (w sezonie). Kąpielisko strzeżone jest w lipcu i sierpniu. Jezioro jest oczyszczone i zarybione takimi rybami, jak karp, jesiór, lin, sandacz, płoc, szczupak.

- Ervy-le-Châtel to urokliwe miasteczko o średniowiecznych ulicach, które odkrywają skarby sztuki budowlanej. Leży na pograniczu Szampanii i Burgundii, zamieszkuje je ok. 1200 mieszkańców. Największą ciekawostką jest okrągły drewniany budynek usytuowany w centrum. W tym zabytkowym domu dwa wieki wcześniej ważono towary, wokół budynku, pod zadaszeniem rozkładał kramy kupieckie, a na górze funkcjonował mer i sąd. W nim znajduje się bardzo oryginalna okrągła sala z 1836-1837 oraz wspaniały, niespotykany sufit z drzewa kasztanowca. Obecnie budynek też służy mieszkańcom, ale już inaczej. Po jego restauracji mieści się tu punkt informacji turystycznej, który ma galerię produktu lokalnego i oferuje pełną informację na temat obszaru, np. wskazuje zakwaterowanie w niezwykłych miejscach, typu wigwam, domek księżniczki w osłej skórce, domek poszukiwaczy złota itp. Promuje miejsca dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, wypożycza rowery turystom chcącym zwiedzać okolicę.

- Dom Witraży w Ervy-Le-Chat. Dom witraży otwarty jest dla społeczności od lipca 2015 r. Jest to bardzo interesujący budynek po dawnym więzieniu, które funkcjonowało od XIX do II wojny światowej. Remontując obiekt zachowano niektóre

cele więzienne, wyeksponowano grube stropy, małe okienka i kraty. Nowocześnie zagospodarowano obiekt - jest wystawa witraży łącznie z narzędziami do ich robienia i pokaz filmów o ich tworzeniu. Dawniej w okolicy funkcjonowała szkoła witraży i rzemiosło to było sztuką, którą zajmowało się wielu okolicznych mieszkańców. W domu witraży organizowane są zabawy, warsztaty edukacyjne, podczas których dzieci odkrywają grę światła, bawią się przejrzystością szkła. Urządzono tu 6 atelier. Dom Witraży służy pielęgnowaniu świadomości artystycznej i kulturalnej na tym obszarze.

- Średniowieczny ogród usytuowany u podnóża skarpy, nieopodal miejscowego monumentalnego kościoła. Ogród zbudowany jest z geometrycznych kwater (kwadraty) mieszczących znane rodzaje roślin. Przedstawia on chrześcijańską wizję świata jako kompletnego, uporządkowanego systemu. Podkreśla średniowieczny charakter miasteczka.

Gospodarze chętnie pokazali nam średniowieczne uliczki - perełki średniowiecznej architektury. Przykładem jest Brama św. Mikołaja. Jest to jedyna pozostałość z pierwszych fortyfikacji wokół miasta. Tworzy ją czworokątna budowla z dwiema okrągłymi wieżami. Ta średniowieczna brama miejska, miała różne przeznaczenie: była tam sala Sprawiedliwości i Pokoju, więzienie, a później ratusz. Obecnie mieści wystawy malarstwa, rzeźby. Chcąc bardziej zachęcić do odwiedzania miasteczka władze w podziemiach biblioteki miejskiej urządzili galerię obrazów malarstwa współczesnego.

Zaprezentowane projekty zrealizowane przez gminy (wspólnoty) świadczą, że merowie znakomicie wykorzystują dziedzictwo kulturowe, które jest dumą mieszkańców i podnosi walory turystyczne takich małych, urokliwych miasteczek. Operacja Innowacyjna Szampania była dofinansowana w ramach projektu „Działalność KSW 2014- 2020 - 2016 rok” w ramach Pomocy Technicznej z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020.

Małgorzata Najechalska

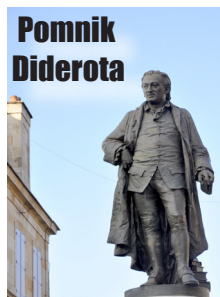
Uczestnicy wizyty w Langres

Fortyfikacje

Zbiornik wodny w Paisy-Cosdon

Pomnik Diderota

Zabytkowy dom w Ervy-le-Châtel

Brama wjazdowa w Langres

Jak Francuzi wybierają projekty z Leadera

Zasady funkcjonowania inicjatywy Leader we Francji są nieco odmienne niż w Polsce. Obowiązuje zdecentralizowane zarządzanie programem Leader. Zarządzający Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na poziomie kraju nie zarządzają Leaderem, bo tam to kompetencja władz regionu. Ministerstwo rolnictwa jedynie zbiera informacje, wspomaga lokalne grupy dziania, organizuje szkolenia, ale nie zarządza inicjatywą LEADER.

W obecnej perspektywie finansowej innowacyjność zajmuje czołowe miejsce wśród tematów realizowanych przez europejskie LGD-y. W GAL Pays de Langres wypracowano definicję innowa-

cyjności na potrzeby realizowanej Strategii. Tam innowacyjność oznacza nowatorskie rozwiązania problemów lokalnej społeczności. We wszystkich działaniach w Leaderze musi być wartość dodana i jest nią innowacja. Realizowane są wyłącznie projekty innowacyjne.

Projekt jest innowacyjny jeśli spełnia minimum 3 warunki:

- wprowadza nowe rozwiązania
- gwarantuje współpracę między partnerami projektu, tworzy sieć, buduje relacje między podmiotami, korzysta z doświadczeń innych,
- współpraca podmiotów wykracza poza obszar gminy (wspólnoty).

Pracownik Biura GAL (LGD) już na wstępnym

etapie prac nad wnioskiem bada, czy projekt jest innowacyjny, a tym samym, czy podejście w projekcie jest kolektywne, czy wnioskodawca wykorzystuje zasoby lokalne, czy wynik operacji jest dostępny dla wszystkich, czy w efekcie przynosi danemu terytorium coś nowego.

Następnie beneficjent dopracowuje wniosek i kieruje go do zespołu technicznego, który szczegółowo sprawdza innowacyjność. Ten zespół inżynierów wspiera Komitet programowy, (odpowiednik naszej Rady). Zespół techniczny wyniki swoich prac wysłał do członków Komitetu programowego. W GAL Pays de Langres liczy on 24 osoby. Beneficjenci zapraszani są do zaprezentowania swoich projektów przed Komitetem programowania. W praktyce beneficjent w ciągu 15 minut prezentuje swój projekt Komitetowi, który przez następne 15 minut ma prawo zadawania pytań. Potem przez 15 minut organ ten deliberuje nad projektem i podejmuje decyzję w głosowaniu

tajnym w sprawie przyznania lub nie przyznania grantu z podejścia LEADER. Całkowity okres przygotowania i oceny projektu wynosi 3 miesiące (od spotkania z pracownikiem Biura do ostatecznej oceny). Komitet zbiera się 3-5 razy w roku, czas jego posiedzeń wynosi do 18 godzin w poszczególnych wspólnotach.

Jedyną jednostką dodatkowo weryfikującą projekt jest agencja płatnicza, ale odbywa się to już na etapie płatności. Wtedy, niestety, mogą nastąpić zmniejszenia dofinansowania projektu.

Wartość dofinansowania projektu wynosi do 50 % kosztów kwalifikowalnych. Interpretacja tych kosztów dla beneficjenta bywa trudna, stąd nieodowna w tym zakresie jest pomoc biura. Informacja o możliwości korzystania ze środków GAL najczęściej zamieszczana jest w prasie. Nabór wniosków trwa cały okres programowania, nie ma procedury ogłaszania konkursów.

Małgorzata Najechalska

Informacje pozyskane w ramach projektu Innowacyjna Szampania dofinansowanego w ramach projektu „Działalność KSW 2014- 2020 - 2016 rok” w ramach Pomocy Technicznej z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020.

Uczestnicy wizyty studyjnej

Wywiad z Magdaleną Poświatą z gminy Joniec, sołtyską sołectwa Joniec-Kolonia, prezeską Stowarzyszenia Kreatywnych Kobiet „Na obcasach”.

Liderka wiejska z gminy Joniec

DK: Pani Magdo, zajęła Pani 2 miejsce w konkursie na najaktywniejszą liderkę wiejską Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich 2016. Serdecznie gratulujemy. Jak wyglądał proces i jakie były kryteria wyboru laureatów? Jakimi były Pani wrażenia oraz nagroda?

MP: Warunkiem uczestnictwa w konkursie było przesłanie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie do 07.08.2016r. formularza zgłoszeniowego oraz rekomendacji (rekomendowały mnie członkinie Stowarzyszenia Kreatywnych Kobiet „Na obcasach” z Jońca, radni sołectwa z Jońca-Kolonii oraz Zarząd Rady Rodziców Zespołu Szkół w Jońcu). Wszystkie zgłoszone liderki zaproszono w dniu 23.09.2016 r. na test wiedzy ogólnej o Mazowszu, PROW 2007-2013 i 2014-2020 oraz KSOW. Po teście każda z Pań miała kilka minut na prezentację indywidualną przed Komisją Konkursową.

Pierwszym moim wrażeniem, jak posłuchałam zgromadzonych Pań, to było niedowierzanie, jak różne jesteśmy a mimo to mamy takie same cele. Próbuje szarą rzeczywistość zmienić na bardziej kolorową, zintegrowaną, kreatywną, naszą... ;) Nie robię nic nadzwyczajnego (m.in. kilka spotkań integracyjnych, wspólnie odnowiona figurka czy droga, warsztaty kreatywnych kobiet, pozyskiwanie dotacji), więc byłam pozytywnie zaskoczona, że zajęłam drugie miejsce. Nagroda bardzo się przydaje naszemu stowarzyszeniu (i nie tylko) - poprosiłam o dwa klimatyzatory, które latem schłodzą a zimą ogrzeją powierzchnię remizy w Jońcu, w której mieści się nasza siedziba.

DK: Cieszymy się, że znalazł się ktoś kto Panią zgłosił do konkursu, zadał sobie trochę trudu by wypełnić wnioski i opracować dobre uzasadnienie. Czy może Pani zdradzić kto to taki?

MP: Zgłosił mnie Urząd Gminy w Jońcu. Ser-

decznie dziękuję Panu Wójtowi i pracownikom Urzędu za zgłoszenie i wiarę we mnie! Chciałabym też podziękować Gosi i Ani - mega kreatywnym kobietom, na które zawsze mogę liczyć i one na mnie też!

DK: Proszę powiedzieć nam coś więcej o Pani stowarzyszeniu i podejmowanych działaniach na rzecz lokalnej społeczności.

MP: Moja historia z działaniami na rzecz lokalnej społeczności zaczęła się rok temu, kiedy zostałam sołtyką sołectwa Joniec-Kolonia. Za pozyskane z FIO Mazowsze Lokalnie środki przeprowadziliśmy konkurs „Bezpieczne i uporządkowane podwórko w sołectwie Joniec-Kolonia”. Były nagrody dla uczestników, zorganizowaliśmy pierwsze spotkanie integracyjne naszego sołectwa, wyróżniliśmy najstarszych i najmłodszych mieszkańców, był poczęstunek. W tym roku odbyło się drugie spotkanie integracyjne pt. „Od dzieciaka do starszaka” z różnymi atrakcjami i planujemy kolejne.

W międzyczasie powstał pomysł założenia Stowarzyszenia Kreatywnych Kobiet „Na obcasach” - w tym roku postanowiliśmy zarejestrować stowarzyszenie w KRS, aby mieć osobowość prawną i móc ubiegać się o dotacje na realizację naszych statutowych celów.

DK Czy mieszkańcy chętnie włączają się do realizacji podejmowanych inicjatyw? Jakimi są Pani największe sukcesy i jakie najczęściej pojawiają się problemy. Czy ma Pani jakieś pomysły, metody by radzić sobie z tymi problemami?

MP: Zauważyłam, że coraz chętniej mieszkańcy włączają się w różne działania.

Największym sukcesem jest moja rodzina: wspomniały, wyrozumiały mąż i trzech synków oraz mama, która często opiekuje się chłopcami pod naszą nieobecność. Następnie pra-

ca, która daje mi satysfakcję (ta zawodowa i ta społeczna).

Problemy, niestety, głównie dotyczą strefy materialnej i lokalowej. Mamy wiele pomysłów, ale wszystko wiąże się z dużym nakładem finansowym. Chciałybyśmy stworzyć świetlicę, gdzie po szkole dzieci mogłyby bezpiecznie i kreatywnie spędzić czas z rodzicami, brakuje ogólnodostępnego placu zabaw czy siłowni zewnętrznej i ogólnie miejsc do spotkań, chociażby skwerku z ławeczkami itp. Przede wszystkim, składamy różne wnioski o dotacje, niestety, większe kwoty są poza naszym zasięgiem, ponieważ wiążą się z wkładem własnym. Nawiązałyśmy kontakt z fundacjami m.in. Fundacją Batorego, która prowadzi akcję „Masz Głos” i pytamy, konsultujemy... Mam nadzieję, że wkrótce będą rezultaty tych prac.

DK. I na zakończenie, jak to się wszystko zaczęło, skąd czerpała Pani inspiracje do działania i czy widzi Pani teraz jakieś ważne zmiany u siebie, w najbliższym otoczeniu?

MP: Jak wspominałam, wszystko zaczęło się w lutym 2015 roku, kiedy to miesiąc po urodzeniu synka postanowiłam zostać sołtyką. Inspiracją są moje dzieci. Chciałabym, aby miały możliwość uczestniczenia w ciekawych zajęciach po szkole, żeby było gdzie wspólnie spędzić czas (w weekendy na plac zabaw jeździmy do Płońska lub Nowego Miasta), żeby można było dojechać do ich koleżanek i kolegów drogą gminną nie uszkadzając sobie samochodu. Inspirujące są też spotkania z liderkami KSOW Anią (I miejsce) i Jolą (III miejsce), na których wymieniamy się wiedzą i doświadczeniami.

Zostając sołtyką a następnie prezeską poznałam wiele ciekawych osób, chętnych do pracy i pomocy, mających świetne pomysły, niebojących się wyzwań i tak jak ja - chcących

Magdalena Poświata - pierwsza z prawej obok Marszałka Adama Struzika

małymi kroczkami zmieniać nasze otoczenie na lepsze, atrakcyjniejsze. Jeszcze wiele pracy przede mną, ale przecież ja dopiero zaczynam...

DK: Dziękuję za rozmowę.

Danuta Kucińska

Magdalena Poświata z gm. Joniec (sołtyśka Sołectwa Joniec-Kolonia, prezes Stowarzyszenia Kreatywnych Kobiet „Na obcasach”) zajęła 2 miejsce w konkursie na najaktywniejszą liderkę wiejską Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich 2016. O tytuł ten rywalizowała w tym roku 10 pań, Konkurs organizowany był już po raz trzeci. Miał na celu pobudzenie aktywności lokalnej na obszarach wiejskich i nagrodzenie osób wyróżniających się na tym polu. Finałowa rywalizacja w dniu 23 września obejmowała pisemny test wiedzy ogólnej o PROW 2014-2020, KSOW i Województwie Mazowieckim oraz rozmowę kwalifikacyjną, poprzedzoną analizą nadesłanych materiałów (kronik, listów, sprawozdań, relacji, artykułów prasowych etc.) Uroczyste zakończenie konkursu odbyło się podczas X Mazowieckiego Kongresu Rozwoju Obszarów Wiejskich w październiku. Laureatkom wręczono indywidualne nagrody rzeczowe, ale także przekazano dofinansowanie zadań/zakupów na rzecz ich lokalnych społeczności.

Konkurs współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

I Subregionalne Forum Przedsiębiorczości

Gospodarzem I Forum Przedsiębiorczości, które odbyło się w Wyższej Szkole Zawodowej w Mławie 14.10. 2016 r. był Powiatowy Urząd Pracy w Mławie. LGD – Przyjazne Mazowsze oraz Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku a także Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy – Lokalna Grupa Działania, Lokalna Grupa Działania – „Północne Mazowsze” byli współorganizatorami przedsięwzięcia. Celem forum było przekazanie wiedzy na temat źródeł pozyskania środków unijnych na rozwój przedsiębiorczości. Zorganizowane stoiska informacyjne umożliwiły uczestnikom forum konsultacje z doradcami i ekspertami zaproszonych instytucji. Podczas prezentacji prelegenci przedstawili możliwości pozyskiwania środków na

zakładanie i rozwój przedsiębiorczości w nowym okresie programowania. Wystąpili przedstawiciele takich instytucji, jak: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Lokalna Grupa Działania - Przyjazne Mazowsze, Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy – Lokalna Grupa Działania, Lokalna Grupa Działania – „Północne Mazowsze”, Instytut Technologiczno – Przyrodniczy w Raszynie, Polska Agencja Przedsiębiorczości. O istotnych z punktu widzenia przedsiębiorców przepisach lub ich zmianach poinformowali przedstawiciele Zakładu Bezpieczeństwa Społecznych, Urzędu Skarbowego, Państwowej Inspekcji Pracy. Forum przedsiębiorczości wzbudziło duże zainteresowanie, przybyło prawie 200 uczestników z kilku powiatów. Informację

o zasadach ubiegania się o środki finansowe za pośrednictwem lokalnych grup działania oraz specyfikę LGD– Przyjazne Mazowsze – cele i przedsięwzięcia LSR, zasady wyboru i kryteria wyboru projektów przedstawiły: Ewelina Gościcka i Danuta Kucińska.

Danuta Kucińska i Ewelina Gościcka

Wydawca: Lokalna Grupa Działania
–Przyjazne Mazowsze

09-100 Płońsk, ul. Sienkiewicza 11
tel. 23 661 31 61, e-mail: biuro@lgdpm.pl
www.lgdpm.pl

Zespół redakcyjny:
Małgorzata Najehalska, Ewelina Gościcka,
Anna Goliasz, Danuta Kucińska,
Agnieszka Matoblewska, Edyta Olszewska

Skład/grafika:
P'ART. STUDIO Piotr Pszczółkowski
Nakład 5.000 egz., Druk: EDYTOR

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Biuletyn Lider opracowany przez Lokalną Grupę Działania – Przyjazne Mazowsze, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach poddziałania 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji PROW na lata 2014-2020

